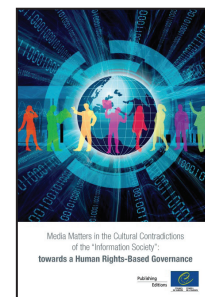

FRAU-MEIGS, D. *Media matters in the cultural contradictions of the "information society" – Towards a human rights-based governance*. Estrasburg: Council of Europe Publishing, 2011, 390 pàgines.

PER LORETO CORREDOIRA

Professora titular de dret de la informació de la Universidad Complutense de Madrid

loretoc@ccinf.ucm.es

Els drets humans com a indicadors de qualitat de la governança a la societat de la informació

L'autora d'aquest llibre, Divina Frau-Meigs, professora de sociologia dels mitjans de la Université Sorbonne Nouvelle, experimentada en fòrums internacionals, en associacions com l'AIECS o l'ECREA –de la qual és vicepresidenta en l'actualitat–, parteix del paradigma que ha suposat la Cimera Mundial sobre la Societat de la Informació promoguda per l'ONU (2001-2005). Frau-Meigs, que va participar en la WSIS, acrònim anglosaxó amb el qual és coneguda aquest cimera, analitza els resultats de les 10 línies d'acció proposades, així com dels treballs que ha produït l'Internet Governance Forum (IGF), que qui subscriu ha seguit també de prop, com a exemple de les contradiccions culturals de la "societat de la informació".

L'obra és d'interès per a tots els investigadors en comunicació pública, en polítiques informatives, en ètica o en dret de la comunicació. També la sociologia o l'e-democràcia tenen un focus important a mirar-hi, ja que s'hi aborda el tema de l'activisme a internet, tan important en aquesta dècada del segle XXI.

Una de les qüestions dominants del debat actual és la de les autoritats que han de tractar sobre aquesta societat, com també quines regulacions s'establiran en l'economia i en la cultura. Frau-Meigs teoritza, a més, sobre el postmodernisme i com els postulats de Daniel Bell en els anys seixanta poden servir o no avui de catalitzadors d'aquesta IS (*information society*), que emmarca en el denominat "cyberist moment" (p. 14).

Caracteritza aquest moment el canvi o la mutació dels "cultural goods" als "cultural services". De fet, la Directiva 2007 de serveis audiovisuals (AVMS) opta sens dubte pel concepte de serveis davant el de béns. Això produeix un canvi bàsic en la perspectiva crítica dels investigadors en economia de la comunicació (com Greffe i Sonnac), ja que consideren que estem davant d'un nou *metasector*, no només en el sentit clàssic de *mitjans* o *infomediaries*, sinó d'*indústries digitals convergents*, que abasta tant Google com les productores de continguts d'entreteniment. Aquestes inclourien les indústries de cultura i

mitjans (ICM) i el seu trànsit a les indústries de la informació i comunicació, a causa del gran influx del sector d'internet, telecomunicacions i producció de maquinari.

La tesi principal del llibre és que les TIC ofereixen una gran oportunitat per millorar els drets humans, no només l'accés i el dret a la informació, sinó també l'educació, el diàleg i la participació, la qual cosa exigeix més compromís dels governs i més responsabilitat del sector privat i de la societat civil. Això implica l'ampliació del concepte mateix de "governance", *governanza* en la traducció acceptada ja per la RAE, doncs ja no es tracta només de l'administració de dominis o de noms IP, sinó de tots els drets i les relacions de la societat de la informació, per definició, internacional.

Per a aquesta finalitat, l'autora s'adreça als articles 18 i 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans que poden donar suport a aquesta perspectiva i suggereix que s'afegeixi un article més, que seria el 31, a la Declaració de 1948, que inclouria qüestions com el dret a la xarxa, la protecció de la identitat i de la memòria en línia, la neutralitat de la xarxa, la interoperabilitat, la dignitat i la universalitat fronterera d'aquests drets, entre altres aspectes.

Entre les conclusions i les propostes que fa per a aquesta ampliació del govern d'internet hi ha:

- evitar el tecnodiscurs que eludeix els drets personals,
- atorgar un paper central als mitjans des del punt de vista social i cognitiu,
- distingir els diversos plans de continguts i mitjans a internet: el gratuït (*free*), l'obert (*open*) o el públic (*public*), per no confondre els principis aplicables a cada un.
- modular la IS i posar més d'interès en l'educació mediàtica (p. 358), que inclou alumnes i professors i que projecta la seva formació com a clau per a la participació.

De fet, tanca el llibre amb un capítol sobre educació i mitjans. La seva proposta és que l'alfabetització s'afronti des dels drets humans, sense utilitzar-los per justificar un o altre punt de vista. Reptes com l'educació en TIC dels joves immigrants o

l'estudi del que perceben els joves respecte de la regulació són algunes de les seves preocupacions.

Encunya el terme *u-Literacy*, que al·ludeix a la ubiqüitat de xarxa i de telèfons. Dóna suport a mesures com l'*i-rate* del Govern dels Estats Units, que és el fons de servei universal dotat per a col·legis i biblioteques.

Conclou finalment afirmant que només és possible un model global de governança que inclogui la coregulació, on ha d'entrar el *soft law*, terme ja incorporat en altres àrees del dret, que requereix consens i principis —com ja està tractant de fer tant la Unesco com la ICANN— sense arrasar amb els preexistents, però comptant amb la responsabilitat de tots els actors de la societat civil.

La visió de Frau-Meigs és molt optimista o de l'àmbit de l'"haver de ser". Es troba a faltar, per exemple, una crítica més profunda a l'eficàcia d'acords i convenis d'autoregulació ja adoptats en organismes internacionals, com el *Protocol facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització dels infants en la pornografia* (ONU 2002), que en un tema de consens aparent no va assolir ratificació de tots els estats membres.

L'obra té deu capítols i inclou un apèndix amb la llista de recomanacions o decisions del Consell d'Europa sobre les matèries tractades en el llibre. Hi ha autors que han treballat en aquesta línia també durant els anys noranta, quan la ICANN es va presentar com a model de governança. Ara aquesta proposta no sembla suficient perquè és massa tècnica. Aquest punt ha estat —i és— estudiat per diferents *stakeholders*. Sens dubte, l'autora està representant un sector concret de la societat civil.

No s'hi inclouen autors de l'àmbit del dret nord-americà, com Michael Froomkin, o de l'espanyol, entre els quals destaca Manuel Desantes, Javier Cremades, Lorenzo Cotino o Pedro de Miguel Asensio.